

ПЕРІОДОНТИТ У СОБАК, ЙОГО ФОРМИ ТА ПЕРЕБІГ

Д. В. ЛЯШКЕВИЧ, студент

М. А. КУЛІДА, кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри хірургії і патофізіології імені академіка І. О. Поваженка

С. М. ТКАЧЕНКО, кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри хірургії і патофізіології імені академіка І. О. Поваженка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Анотація. Відомо, що частіше періодонтити виникають внаслідок переломів зубів та карієсу, які ускладнюються некротичним пульпітом. Основні форми періодонтитів у собак: фіброзний, гранулематозний, гранулюючий та гнійний, описано їх клінічні та рентгенологічні особливості

Ключові слова: нориці, карієс, переломи зубів, деформація, періодонтальна цілина

Актуальність. Значну кількість незаразних хвороб собак займають стоматологічні проблеми. Однією з них є періодонтит, який має поширення 23 % [1], а за даними О. Ф. Петренка – 7 % від хвороб ветеринарної стоматології [2]. Етіологічним чинником частіше за все виступає травма зуба або проникнення з ротової порожнини у періодонт інфекції через зуб або гематогенним шляхом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Періодонтит окрім запалення періодонта характеризується також запаленням окістя, яке може бути крайове, верхівкове або дифузне. За перебігом періодонтит поділяють на гострий та хронічний, за характером – на асептичний та гнійний [1, 3–5].

До хвороб періодонта відносять також одонтогенні абсцеси, які за В. В. Фроловим [1] мають поширеність до 10 %. Вони виникають внаслідок проникнення мікроорганізмів у тканини щелепи навколо зуба екзогенним чи ендогенним шляхом. Наслідком цього є розплавлення частини тканин з чітко відмежованим гнійним запаленням та явищами некрозу [1, 6–9].

Гранульоми періодонтальної тканини виникають у собак не рідше, ніж абсцеси, та характеризуються навколоверхівковими проліферативними запальними процесами, що призводять до місцевої резорбції кістки. При цьому відбувається поширення інфекції, заселення секундарною мікрофлорою, накопичення продуктів розпаду та альвеолярна піорея. Гній може виходити з утвореної нориці в ротову порожнину, альвеолу зуба, але досить часто його вихід видимий з пенетрацією шкіри під оком (Р4, М І), або в ніс (І) [8].

Аналіз літератури свідчить про те, що питання етіології, перебігу, симптомів та діагностики хвороб періодонта у собак є недостатньо висвітленими у ветеринарній науці України. Також слід відзначити суперечності у класифікації даних патологій. Виходячи з цього, одонтогенні абсцеси можуть розглядатися не тільки як самостійна нозологічна одиниця, а й як різновид гнійного періодонтиту, відповідно гранульоми періодонтальної тканини – як форма хронічного періодонтиту, що, на нашу думку, є більш обґрунтованим, враховуючи їх подібну етіологію, патогенез, симптоми та локалізацію.

Мета дослідження. Дослідити етіологію, симптоми та рентгенологічні знімки за різних форм періодонтиту у собак.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проводили на кафедрі хірургії і патофізіології імені академіка І. О. Поваженка. Всього було виділено 20 собак із заключним діагнозом «періодонтит». Проводили клінічне обстеження тварин загальноприйнятими методами з урахування анамнестичних даних, окрему увагу приділяли огляду ротової порожнини, визначали кількість зубів та їх рухливість, здійснювали зондування каріозних порожнин на беззубих ділянках оглядали альвеоли.

Для уточнення діагнозу проводили рентгенологічне дослідження з використанням зовнішньоротових знімків у жорстких касетах та внутрішньоротових – у м'яких.

Результати дослідження та їх обговорення. Усі випадки періодонтиту проявлялися за наявності карієсу або старих переломів зубів з оголенням пульпи. Дані патології супроводжувалися некротичним пульпітом. Прояв хвороби не має залежності від породних чи статевих особливостей собак. Вік тварин коливався від 5 до 12 років. Локалізацію та причини періодонтитів наведено в таблиці 1.

1. Локалізація та причини періодонтитів у собак

Причина періодонтиту	Щелепа	Тип зуба	Кількість випадків
Карієс	Верхня	1-й моляр	4
		4-й премоляр	1
Переломи зубів	Верхня	Ікла	2
		4-й премоляр	9
	Нижня	Ікла	4

У всіх тварин, які мали переломи зубів, спостерігали деформацію форми зуба внаслідок повної або часткової втрати коронки, наявність поверхні відлому, ділянку оголення пульпи, а при карієсі – відмічено руйнування коронки та розм'якшення стінок та дна його порожнини й проникнення у пульпову камеру. При дослідженні періодонтальними інструментами пульпа видалялася шматками, сіро-чорного кольору, без кровотечі, що свідчило про її некроз. На рентгенівських знімках видно порушення анатомічної форми зуба та патологічні процеси в періодонті, які відрізнялися залежно від форми захворювання.

Після проведення всіх необхідних досліджень було виділено такі форми періодонтиту: фібринозний, гранулюючий, гранулематозний та гнійний.

Фібринозний періодонтит спостерігали в 7 випадках (5 четвертих премолярів та два ікла). При цьому болючість була відсутня, при їх рухливості та зміні приясневих тканин. На рентгенівських знімках – незначне рівномірне розширення періодонтальної щілини навколо верхівки кореня у вигляді смужки в ділянці апекса, яка була обмежена контурами зуба та нерівномірною лінією компактної пластинки щелепової кістки (рис. 1).

Гранулюючий періодонтит спостерігали у двох випадках (четверті премоляри з норицями). При огляді цієї групи болючість зубів не відмічалася, зуби нерухомі, відмічено незначну гіперемію та набряк слизової оболонки ясен у місці проекції кореня зуба. На рентгенівських знімках – нерівномірне розширення та деформація періодонтальної щілини навколо верхівки кореня з руйнуванням щелепової кістки, остеолізом, що проявлялося у вигляді ділянки затемнення навколо апекса, з розмитими краями. Характерною була нерівномірна зубчаста лінія компактної пластинки лунки з ділянками клиновидного входження в неї періодонта (рис. 2).

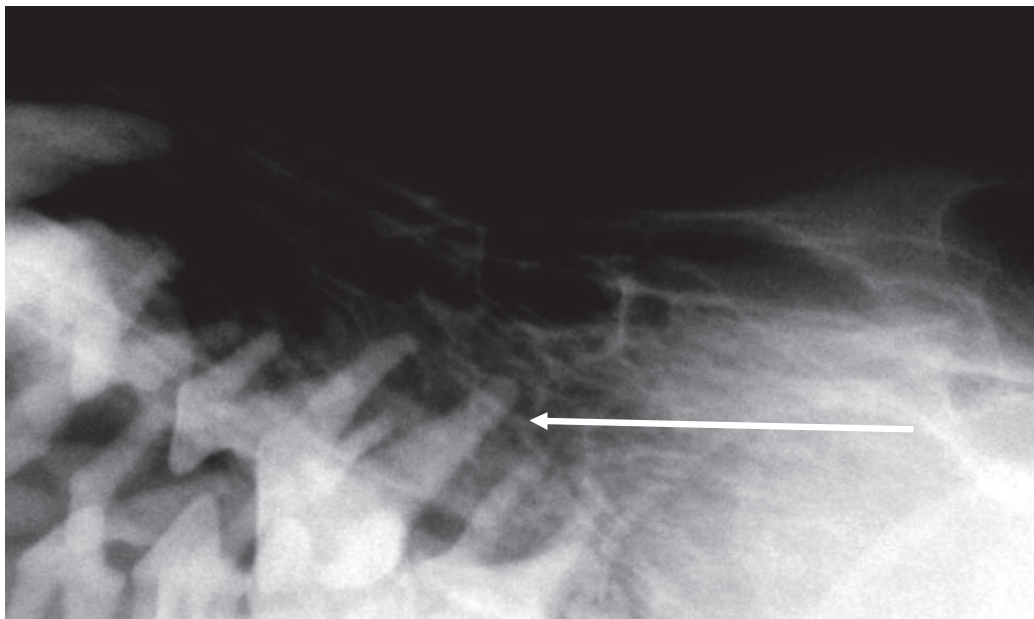

Рис. 1. Фібринозний періодонтит четвертого верхнього премоляра

Гранулематозний періодонтит спостерігали у 8 тварин (4 ікла та 4 четвертих премоляри). У даній групі при дослідженні ротової порожнини болючість зубів не відмічалася, також відсутні зміни при рухливості та в приясневих тканинах. У трьох собак з переломами премолярів виявлено нориці в приочній ділянці, з набряком та болючістю повік (після екстракції зубів нориці зникли).

На рентгенівських знімках виявлено гранульоми, прикріплені до кореня зуба в кістці (у вигляді мішечка), яка проявлялася у вигляді інтенсивного округлого затемнення в щелепі, зв'язаного з коренем зуба, чітко відмежованого від оточуючих тканин (рис. 3). На цифровому

зображенні чітко видно тонкий хід нориці, який тягнувся краніально по верхньощелепівій кістці.

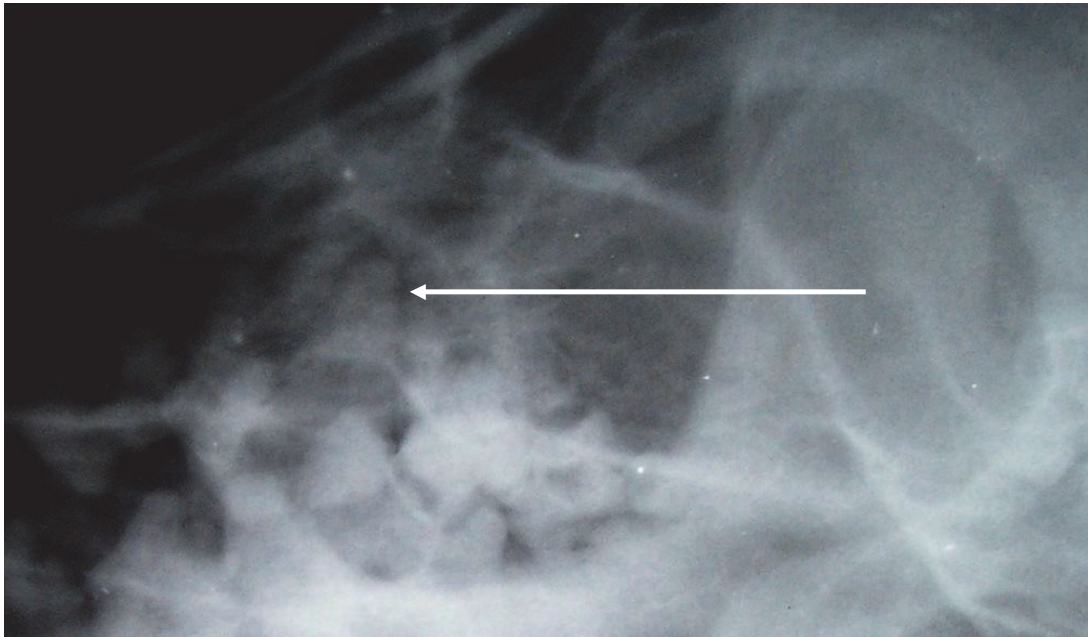

Рис. 2. Гранулюючий періодонтит четвертого верхнього премоляра

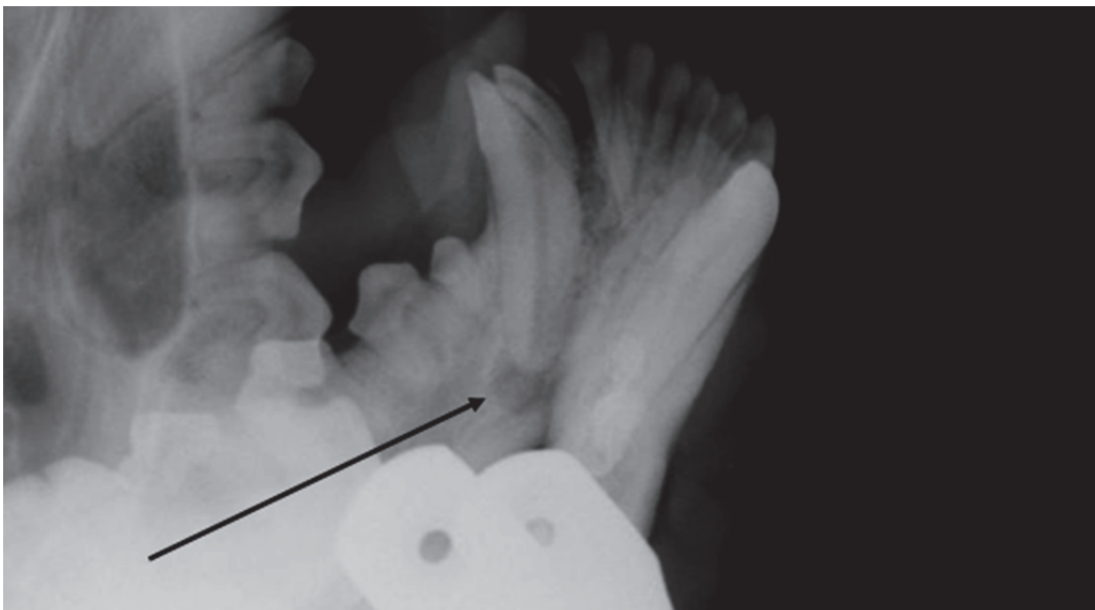

Рис. 3. Гранулематозний періодонтит нижнього ікла

Гнійний періодонтит спостерігали у трьох тварин (у двох – перший пре моляр, у однієї – четвертий пре моляр верхньої щелепи) внаслідок карієсу. Відмічено болючість зубів, гіперемією та набряком ясен. При ураженні верхніх пре молярів – нориці в підочній ділянці з набряком повік та абсцедуванням (рис. 4). При карієсі четвертого пре моляра виявлялася сильна рухливість зуба, відшарування ясен від його шийки та виділення гнійного ексудату.

Рис. 4. Припухлість в підочній ділянці і набряк повік при гнійному періодонтиті четвертого верхнього премолара

Висновки і перспективи.

1. Основною причиною періодонтитів у собак є переломи зубів та карієс, які ускладнюються некротичним пульпітом.

2. Фіброзний періодонтит має безсимптомний перебіг і характеризується незначним рівномірним розширенням періодонтальної щілини в ділянці апекса.

3. При гранулюючому періодонтиті відзначають гіперемію та набряк слизової оболонки ясен у місці проекції кореня зуба та нерівномірне руйнування щелепової кістки з деформацією періодонтальної щілини.

4. Гранулематозний періодонтит має безсимптомний перебіг і характеризується розвитком округлого дефекту щелепової кістки, який зв'язаний з періодонтитом і виявляється рентгенологічно. Інколи можуть спостерігати нориці в підочній ділянці (четвертий верхній премолар).

При гнійному періодонтиті у собак відзначають болючість зубів, гіперемію та набряк ясен, нориці, руйнування та розплавлення періодонтальної зв'язки.

Список використаних джерел.

1. Фролов, В. В. Болезни зубов и полости рта у собак / В. В. Фролов. – М. : Аквариум бук, 2003. – 96 с.
2. Петренко, О. Ф. Характер уражень зубів у собак та кішок / О. Ф. Петренко // Матеріали першої міської конференції. 12–13 травня 1998 р. Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин. – К. : НАУ, 1998. – С. 19–21.
3. Борисевич, В. Б. Болезни в области головы // Заразные и незаразные болезни собак. Учебное пособие и практическое руководство / В. Б. Борисевич, Б. В. Борисевич. – К., 1997. – С. 305–318.
4. Лукьяновский, В. А. Болезни собак / В. А. Лукьяновский, Ю. И. Филатов, Е. П. Копенкин и др. – М. : Росагропромиздат, 1988. – 383 с.

5. Болезни собак. Справочник / А. Д. Белов, Е. П. Данилов, И. И. Дукур и др. – М. : Агропромиздат, 1990. – 368 с.
6. Small, E. Diseases of the Mouth and Esophagus / Erwin Small // Journal of the American veterinary medical association. – 1967. – Vol. 151, № 12. – P. 1714–1718.
7. Симпсон, Д. У. Заболевания полости рта и глотки // Болезни пищеварительной системы собак и кошек: пер. с англ. / Д. У. Симпсон, Р. У. Элс. – М. : ООО Аквариум БУК, 2003. – С. 9–68.
8. Ниманд, Х. Г. Заболевания зубов // Болезни собак. Практическое руководство для ветеринарных врачей / Х. Г. Ниманд, П. Ф. Сутер. – М. : Аквариум, 1998. – С. 504–509.
9. Фролов, В. В. Стоматология собак / В. В. Фролов, А. А. Волков, В. В. Анинков, О. В. Бейдик. – М. : ООО Аквариум-принт, 2006. – 288 с.

References

1. Frolov, V. V. (2003). Bolezni zubov i polosty rta u sobak [Diseases of the teeth and oral cavity in dogs]. Moscow : Aquarium book, 96.
2. Petrenko, O. F. (1998). Kharakter urazhennia zubiv u sobak ta kishok [The nature of lesions of teeth in dogs and cats]. Kyiv : NAU, 19–21.
3. Borisevich, V. B., Borisevich, B. V. (1997). Bolezny v oblasti golovy [Diseases in the head region]. Kyiv, 305–318.
4. Lukianovskiy, V. A., Filatov, Yu. I., Kopenkyn, E. P. (1988). Bolezny sobak [Diseases of dogs]. Moscow : Rosagropromizdat, 383.
5. Belov, A. D., Danilov, E. P., Dukur, I. I. (1990). Bolezny sobak. Spravochnik [Diseases of dogs. Directory]. Moscow : Agropromizdat 368.
6. Small, E. (1967). Diseases of the Mouth and Esophagus. Journal of the American veterinary medical association, 151, 12, 1714–1718.
7. Simpson, D. U., Els, R. U. (2003). Zabolevaniya polosty rta y glotky [Diseases of the mouth and throat]. Moscow : Aquarium book, 9–68.
8. Nimand, H. G., Suter, P. F. (1998). Zabolevaniya zubov [Diseases of the teeth]. Moscow : Aquarium, 504–509.
9. Frolov, V. V., Volkov, A. A., Aninkov, V. V., Beidyk, O. V. (2006). Stomatologiya sobak [Dentistry of dogs]. Moscow : Aquarium-print, 288.

ПЕРИОДОНТИТ У СОБАК, ЕГО ФОРМЫ И ТЕЧЕНИЕ

Д. В. Ляшкевич, М.А. Куліда, С.М. Ткаченко

Аннотация. Известно, что чаще периодонтиты возникают вследствие переломов зубов и кариеса, которые осложняются некротическим пульпитом. Основные формы периодонтита у собак: фиброзный, гранулематозный, гранулирующий и гнойный, описаны их клинические и рентгенологические особенности.

Ключевые слова: свищи, кариес, переломы зубов, деформация, периодонтальная цель

PERIODONITIS IN THE DOG, ITS FORMS AND COURSES

D. V. Lyashkevich, M. A. Kulida, S. M. Tkachenko